

ΙΣΠΑΝΙΑ-ΚΑΤΑΛΟΝΙΑ

Να επιλύσουμε το *procés* – να ξεπεράσουμε τον διχασμό

Του Pedro Álvarez de Frutos

Το καταλανικό ζήτημα είναι σήμερα το μέγα πρόβλημα της Ισπανίας. Οι Ισπανοί πιστεύαμε ανέκαθεν ότι, με το Σύνταγμα του 1978, είχαμε λύσει το πρόβλημα με την Καταλονία, δεδομένου ότι η αναγνώριση της αυτονομίας της είχε προηγηθεί της ψήφισης του Συντάγματος του 1978. Επιπλέον, στο τότε δημοψήφισμα για το νέο Σύνταγμα είχε συμμετάσχει το 67,1% των Ισπανών, ενώ στην Καταλονία η συμμετοχή ήταν ακόμα μεγαλύτερη κατά οκτώ μονάδες: το 87,9% των Ισπανών ψηφίσαμε υπέρ του Συντάγματος, ενώ οι Καταλανοί το ψήφισαν σε ποσοστό 90,5%. Τον επόμενο χρόνο, με τον ίδιο ενθουσιασμό, οι Καταλανοί ψήφισαν το Καταστατικό τους (*Estatut*). Παρά ταύτα όμως, όπως αποδεικνύεται σήμερα, δεν είχαμε λύσει το συνταγματικό-καταλανικό ζήτημα, η προϊστορία του οποίου μας παραπέμπει αρκετά πίσω στον 19^ο αι.

Προϊστορία...

Η *La Renaixença*, δηλαδή το κίνημα «Αναγέννησης του καταλανισμού», αναδείχθηκε περί το 1830, και επιζητούσε τη δικαίωση της καταλανικής εξαιρετικότητας μέσα από την αναγνώριση της καταλανικής γλώσσας, της ιστορίας και των τοπικών παραδόσεων της Καταλονίας. Παρά το γεγονός ότι το εν λόγω κίνημα παρέμεινε επί μακρόν στο ευρύτερο πλαίσιο του πολιτικού ρομαντισμού, από τις αρχές του 20ου αι. και εφεξής άρχισαν να διαφαίνονται ρατσιστικές προκαταλήψεις, οι οποίες εκφράζονταν μέσα από δημοσιεύματα εθνικιστικού περιεχόμενου, που διατύπωναν θέσεις όπως, «ο μόνος τρόπος για να αποφευχθεί η εξάλειψη του καταλανικού έθνους, θα ήταν η μη διασταύρωσή του με τους μετανάστες (από την υπόλοιπη Ισπανία), όσο και αν υφίσταται πάντα η δυνατότητα δημιουργίας ενός τύπου ανθρώπου με υποδεέστερα εθνικιστικά χαρακτηριστικά εξαιτίας της αφομοίωσης του μετανευστικού στοιχείου»¹. Αργότερα, πρωταγωνιστές της πολιτικής ζωής εξέφρασαν παρόμοιες απόψεις. Πρώτος και καλύτερος, ο Γιόρδι Πουγιόλ, ο πρώτος πρόεδρος της επανιδρυμένης, από το Σύνταγμα του 1978, *Τζενεραλιτάτ* (τοπική κυβέρνηση), ο οποίος στα 1976 υποστήριζε ότι: «σε γενικές γραμμές, ο Ανδαλουσιανός δεν είναι αυτοδημιούργητος και συνετός, αλλά αναρχικός και καταστρεπτικός. Είναι ένας άνθρωπος ξεριζωμένος, που ζει μέσα σε ένα καθεστώς πνευματικής και διανοητικής άγνοιας, ανίκανος να συλλάβει την έννοια της κοινότητας και της συμμετοχής σε αυτή (...) Εάν κατάφερε να κατακτήσει την εξουσία, χωρίς παράλληλα να έχει τιθασειύσει την εγγενή αμηχανία του, θα μπορούσε να καταστρέψει την Καταλονία»². Ένα αντίστοιχο πιο πρόσφατο δείγμα προκύπτει από ένα άρθρο του αντιπροέδρου της *Τζενεραλιτάτ*, Οριόλ Ουνγκέρας: «(...) πιο συγκεκριμένα, οι Καταλανοί έχουν μεγαλύτερη γενετική συγγένεια με τους Γάλλους παρά με τους Ισπανούς, όπως και με τους Ιταλούς παρά με τους Πορτογάλους, ίσως και με τους Ελβετούς. Από την άλλη, οι Ισπανοί είναι πιο κοντινοί με τους Πορτογάλους παρά με τους Καταλανούς και καθόλου με τους Γάλλους»³. Βεβαίως, ο καταλανισμός αυτής της κοπής δεν χαρακτηρίζει όλους τους Καταλανούς, ωστόσο υφίστανται και αυτά τα χαρακτηριστικά. Αλλά θα επανέλθουμε και πιο κάτω στην προϊστορία, ας περάσουμε τώρα στην εξιστόρηση της επικαιρότητας...

Σύντομη Ιστορία...

¹ Βλ., π.χ., *Catalunya, poble decadent* (1935), κατά τον Jesús Laínz, *España contra Cataluña. Historia de un fraude*. Ediciones Encuentro, Madrid, 2014, σ. 179.

² Jordi Pujol, *La inmigración, problema y esperanza de Cataluña*, Nova Terra, 1976.

³ Βλ. την εφημερίδα *Avui*, 27-8-2008.

Το 2006 συντάχθηκε ένα δεύτερο Καταστατικό για την Καταλονία, το οποίο, κατά τον τότε πρόεδρο της *Τζενεραλιτάτ*, προέκυπτε από την ανάγκη «μιας ανανέωσης της συμφωνίας με όλους τους λαούς της Ισπανίας», στο πλαίσιο «της συνταγματικής αναγνώρισης της *Τζενεραλιτάτ ως Κράτος καθεαυτό και όχι ως ένα Κράτος (...)* με παρουσία στην ΕΕ», με επανακαθορισμό των αρμοδιοτήτων της και με παράλληλη αύξηση της χρηματοδότησης της συγκεκριμένης αυτονομίας. Κατά τη διάρκεια της κοινοβουλευτικής διαδικασίας, το τοπικό Αριστερό Δημοκρατικό Κόμμα (*Esquerra Republicana de Catalunya, ERC*) αποστασιοποιήθηκε, ενώ το Λαϊκό Κόμμα (*Partido Popular, PP*) καταψήφισε και τέθηκε επικεφαλής μιας εκστρατείας συλλέγοντας υπογραφές ενάντια στο *Estatut*, και με δεύτερη εκστρατεία του ζήτησε από τους Ισπανούς να κάνουν εμπάργκο στα καταλανικά προϊόντα. Ύστερα, παρέπεμψε το ζήτημα στο Συνταγματικό Δικαστήριο ζητώντας του να εξετάσει την (αντι)συνταγματικότητα 114 άρθρων από τα 235. Κάποια εξ αυτών, ήταν σχεδόν αντίστοιχα με εκείνα του Καταστατικού της Ανδαλουσίας⁴. Παρά ταύτα, το Συνταγματικό Δικαστήριο (η νομιμότητα του οποίου αμφισβητείται, δεδομένου ότι τα δύο τρίτα των δικαστών έπρεπε να είχαν αντικατασταθεί ως ήδη εκπληρώσαντες τη θητεία τους), απεφάνθη ότι 14 άρθρα του Καταστατικού της Καταλονίας ήταν αντισυνταγματικά.

Ενάντια σε αυτή την απόφαση έγινε σειρά διαδηλώσεων στην Καταλονία, που διεκδικούσε το δικαίωμα να αποφασίσει η ίδια για τα του οίκου της με δημοψήφισμα για την ανεξαρτητοποίησή της. Στις 23 Ιανουαρίου 2013 το Καταλανικό Κοινοβούλιο (*Parlament*) ψήφισε τη «Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας και το δικαίωμα του Λαού της Καταλονίας να αποφασίσει», πλην όμως το Συνταγματικό Δικαστήριο έκρινε αντισυνταγματική αυτή την πράξη, διότι παραβιάζει το πρώτο άρθρο του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο «η εθνική κυριαρχία επαφίεται στον ισπανικό λαό». Το ίδιο Δικαστήριο έκρινε αντισυνταγματικό και το συμβουλευτικό δημοψήφισμα του Νοεμβρίου 2014, με το σκεπτικό ότι «δεν είναι της αρμοδιότητας της Αυτόνομης Κοινότητας να προκηρύσσει διαδικασία γνωμοδότησης επί ζητημάτων συνταγματικής τάξεως». Μόλις το 37% του εκλογικού σώματος προσήλθε τότε στις κάλπες.

Το πολιτικό ζήτημα είχε τεθεί. Οι Καταλανιστές επιδίωκαν πλέον η Καταλονία να γίνει Κράτος με δική της παρουσία στην ΕΕ και επιπλέον, ανάμεσα στα άλλα, ζητούσαν μια νέα, σαφώς πιο ευνοϊκή, χρηματοδότηση. Εφόσον το αίτημα δεν ικανοποιήθηκε, κατέληξαν να ζητούν την ανεξαρτησία.

...Και τώρα προς την ανεξαρτησία;

Στις 27 Σεπτεμβρίου 2015 έλαβαν χώρα οι αυτονομιστικές εκλογές. Για τους υποστηρικτές της ανεξαρτησίας επρόκειτο για εκλογή δημοψηφισματικού χαρακτήρα. Τα κόμματα που υποστήριζαν την ανεξαρτησία έλαβαν 47,74% των ψήφων στο 35,51% του εκλογικού σώματος που προσήλθε στις κάλπες. Τα «αντιπολιτευόμενα» στο αίτημα της ανεξαρτητοποίησης κόμματα έλαβαν το 48,11%. Όμως, χάρη στο ενισχυμένο ισπανικό εκλογικό σύστημα, 72 έδρες του τοπικού Κοινοβουλίου κατέλαβαν οι υποστηρικτές της ανεξαρτητοποίησης και 63 εκείνοι που υποστηρίζουν ότι η Καταλονία θα πρέπει να παραμείνει ενωμένη στην Ισπανία. Έδινε αυτό το αποτέλεσμα τη δυνατότητα προκήρυξης «δημοψηφίσματος απόσχισης», όπως υποστήριζαν οι «σεπαρατιστές»; Όχι, βεβαίως, και κάπως έτσι άρχισε το λεγόμενο *procés* (διαδικασία), που η εξέλιξή του θέτει όμως σειρά κι άλλων ερωτημάτων...

Εντός ή εκτός νομιμότητας;

Ο Νόμος περί του δημοψηφίσματος αυτοδιάθεσης που πέρασε από το Καταλανικό Κοινοβούλιο προσδιορίζει με το άρθρο 3.2 ότι «ένα νομικό καθεστώς έκτακτης κατάστασης κατισχύει ιεραρχικά επί κάθε διάταξης που δύναται να το αντικρούσει, συμπεριλαμβανομένων του Ισπανικού Συντάγματος, του Καταστατικού της Καταλονίας, του Εκλογικού Νόμου και εν γένει του ισπανικού

⁴ *El País*, 28-6-/2010.

νομικού συστήματος». Με βάση αυτή τη νομικίστικη επινόηση, οι 72 βουλευτές που υποστηρίζουν την ανεξαρτητοποίηση ψήφισαν μια *ad hoc* αλλαγή του κανονισμού του Καταλανικού Κοινοβουλίου, την οποία όμως απέρριψε ομόφωνα το Καταλανικό Συμβούλιο των Καταστατικών Εγγυήσεων, που υπάγεται στην *Τζενεραλιτάτ*, και την ακύρωσε το Συνταγματικό Δικαστήριο. Η κοινοβουλευτική πλειοψηφία, αλλά όχι η κοινωνική, δεν εισάκουσε τις υποδείξεις του γενικού γραμματέα της Καταλανικής Βουλής, όπως και του ανώτατου νομικού συμβούλου της. Επιπλέον, δεν έκανε δεκτό το αίτημα της αντιπολίτευσης για λεπτομερή συζήτηση επί του συνόλου του νόμου. Οι υποστηρικτές της ανεξαρτησίας παραβίασαν την κοινοβουλευτική τάξη με μια ενέργεια άνευ προηγουμένου. Την ίδια αντικοινοβουλευτική διαδικασία ακολούθησαν και κατά την ψήφιση του «Νόμου περί της νομικής μετάβασης και εγκαθίδρυσης της (καταλανικής, εννοείται) δημοκρατίας (*república catalana*)». Μπορεί να συγκροτηθεί ένα κράτος πάνω στην παραβίαση του νόμου;

Με αυτές τις δύο διατάξεις, που παραβίαζαν την (ισπανική) συνταγματική και την (καταλανική) καταστατική νομιμότητα, η Καταλανική Κυβέρνηση (*Govern*) συγκάλεσε δημοψήφισμα. Η εξαγγελία, η διενέργεια και το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος της 1^{ης} Οκτωβρίου διεξήχθησαν σε πλαίσιο αντικανονικότητας, δίχως τις στοιχειώδεις εγγυήσεις. Δεν υπήρξαν επίσημα ψηφοδέλτια, ούτε καν φάκελοι, δεν υπήρξαν εκλογικές επιτροπές, ούτε σύστημα καταμέτρησης, ενώ 45 λεπτά πριν από την έναρξη της ψηφοφορίας, η *Τζενεραλιτάτ* θέσπισε ένα «γενικό εκλογικό κέντρο», δηλαδή οι ψηφοφόροι μπορούσαν να πάνε να ψηφίσουν οπουδήποτε, σε μια προσπάθεια να ξεπεραστεί κάθε εμπόδιο αν εμποδιζόταν ή απαγορευόταν η διεξαγωγή της ψηφοφορίας σε κάποια εκλογικά κέντρα. Το αποτέλεσμα ήταν ότι υπήρξαν κέντρα όπου καταμετρήθηκαν περισσότεροι ψήφοι και λιγότεροι ψηφοφόροι. Έχει, άραγε, νομιμότητα μια τέτοια διαδικασία με βάση τη διεθνή εμπειρία;

Οι υποστηρικτές της ανεξαρτητοποίησης υποστηρίζουν ότι καλύπτονται από τους διεθνείς οργανισμούς, αλλά με βάση την Απόφαση 50/6 του ΟΗΕ, το δικαίωμα της ανεξαρτησίας μπορούν να το επικαλεστούν «οι λαοί αποικιακών καθεστώτων ή λαοί που υπόκεινται σε άλλου τύπου ξένη κυριαρχία ή κατοχή». Επιπλέον, η Σύνοδος της Βενετίας διευκρινίζει ότι «κάθε δημοψήφισμα διεξάγεται κατά το ισχύον Σύνταγμα και τους νόμους του κράτους». Τίποτα απ' όλα αυτά δεν γίνεται στην Καταλονία. Οι Καταλανοί που υποστηρίζουν την απόσχιση-ανεξαρτησία (οι επονομαζόμενοι «σεπαρατιστές») επιμένουν να επικαλούνται τη διεθνή διαμεσολάβηση, αλλά η ΕΕ στηρίζει την Ισπανική Κυβέρνηση και αυτή ουδέποτε θα αποδεχθεί να εξισωθεί με την Καταλανική, για τον απλούστατο λόγο ότι η Καταλονία δεν αποτελεί ξένο κράτος. Επίσης, επιμένουν στην ανάγκη της διαπραγμάτευσης, αλλά η μόνη διαπραγμάτευση που ζητούν είναι ένα δημοψήφισμα για την ανεξαρτησία, και φυσικά τέτοιου είδους διαπραγμάτευση δεν θα γίνει ποτέ αποδεκτή από καμία ισπανική κυβέρνηση, δεδομένου ότι, κατά το Σύνταγμα, η εθνική κυριαρχία είναι αδιαπραγμάτευτη.

Πιο το κόστος της ανεξαρτησίας;

Από τη στιγμή που η Καταλονία θα αποσχιστεί από την Ισπανία, αυτόματα «αποσχίζεται» και από την ΕΕ. Σε τέτοια περίπτωση, όλες οι επιχειρήσεις θα έχουν πρόβλημα, όπως ήδη πιστοποιείται από την αποχώρηση εκατοντάδων επιχειρήσεων, αλλά μεγαλύτερο θα είναι το πρόβλημα των τραπεζών, ανάμεσα στις οποίες συγκαταλέγονται και δύο μεγάλες τράπεζες (*CaixaBank* και *Banco de Sabadell*, που μετακόμισαν την εταιρική έδρα τους εκτός Καταλονίας). Αλλά η όλη εξέλιξη επηρεάζει τους εργαζόμενους σε όλη τη χώρα, αφού το ΑΕΠ αναμένεται να σημειώσει μια κάμψη μεταξύ του 0,3 και 0,5% και αντίστοιχη θα είναι η επιδείνωση της ανεργίας. Και όμως, οι υπεύθυνοι της καταλανικής διακυβέρνησης τα αρνούνται όλα αυτά και, ούτε λίγο ούτε πολύ, υπόσχονται μια παραδεισένια δημοκρατία. Το χειρότερο είναι ότι αυτή το *procés* θα οξύνει την αδιαλλαξία και την ασυνεννοησία εκατέρωθεν. Και μετά, η πληγή δεν θα κλείσει εύκολα.

Η Ισπανία καταπιέζει την Καταλονία;

Η δικτατορία του Πρίμο ντε Ριβέρα βρήκε πρώτα στήριγμα στην Καταλονία, καθώς η καταλανική αστική τάξη δημιούργησε μια κατάσταση υστερίας γύρω από το πρόσωπο του δικτάτορα, που τον παρουσίαζε ως «σωτήρα», στο πλαίσιο πάντα της αντιιμπολισεβίτικης αντίδρασης. Ο Φραντέσκ Καμπό, εκπροσωπώντας την μεγαλοαστική τάξη, «τάχθηκε αναφανδόν υπέρ της υπεύθυνης λύσης δικτατορίας, καθώς διακυβεύονταν τα συμφέροντα και τα ιδεώδη των Καταλανών αστών, που ο Πρίμο ντε Ριβέρα είχε υποσχεθεί ότι θα τα εγγυόταν με απολύτως ικανοποιητικό προστατευτικό δασμολόγιο για τη βιομηχανία⁵. Αλλά και η δικτατορία του Φράνκο, αντικαταλανική κατά βάση, δεν αποτέλεσε εμπόδιο στη δημιουργία ενός καταλανικού φιλοφρανκισμού που αναμφισβήτητα υπήρξε στο όνομα της οικονομικής και βιομηχανικής ανάπτυξης της Καταλονίας, που επωφελήθηκε εν πολλοίς από την δημιουργία κρατικών επιχειρήσεων, γεγονός που οδήγησε στη δημογραφική αύξηση της καταλανικής περιφέρειας χάρη στην εσωτερική μετανάστευση εκεί εργατών από την υπόλοιπη Ισπανία.

Αμέσως μετά την πτώση της δικτατορίας Πρίμο, και πριν τη δικτατορία Φράνκο, επί Β' Ισπανικής Δημοκρατίας (1931-36), όταν το νέο πολίτευμα ήταν στα πρώτα του βήματα και αναζητούσε λύση στο θέμα του Καταστατικού της Καταλονίας, το 1932, ο Manuel Azaña, υποστήριξε ως πρόεδρος της Κυβέρνησης τότε, ότι: «μας έλαχε να ζήσουμε σε μια εποχή κατά την οποία η Καταλονία δεν σιωπά, είναι δυστυχής, ανυπόμονη και αντιρρησίας». Όμως, η κατάσταση σήμερα είναι τώρα διαφορετική. Η Ισπανία είναι μια εκσυγχρονισμένη χώρα με στέρεο δημοκρατικό πολίτευμα. Η Καταλονία, από την πλευρά της, έχει την αυτονομία της, το Καταστατικό της, το Κοινοβούλιό της, την αστυνομία της, το δικό της εκπαιδευτικό και υγειονομικό σύστημα, τα καταλανικά ΜΜΕ, τη γλώσσα και την κουλτούρα της, ενώ πρόσφατα η Ακαδημία των Τεχνών και Κινηματογραφικών Επιστημών της Ισπανίας επέλεξε για το βραβείο Όσκαρ μια ταινία σε καταλανική γλώσσα. Καταπιέζει λοιπόν η Ισπανία την Καταλονία;

Η Καταλονία είναι στην πρώτη γραμμή της οικονομικής ανασύνταξης της Ισπανίας μετά την κρίση. Μεταξύ 2014 και 2016, η Καταλονία σημειώνει ρυθμούς ανάπτυξης 3% του ΑΕΠ ενώ η υπόλοιπη Ισπανία 2,6. Το κατά κεφαλή ΑΕΠ ανερχόταν στην Καταλονία σε 28,6 χιλιάδες ευρώ, ενώ στην υπόλοιπη Ισπανία σε 24. Η ανεργία επίσης είναι τέσσερις μονάδες μικρότερη στην Καταλονία από ό,τι στην υπόλοιπη Ισπανία.⁶ Καταπιέζει λοιπόν η Ισπανία την Καταλονία;

Αναμφίβολα, το Ισπανικό Κράτος υπόκειται σε βελτιώσεις και, όπως και κάθε άλλη δυτική χώρα, θα πρέπει να προσαρμοστεί στις νέες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές συνθήκες. Το πρόβλημα της Ισπανίας με την Καταλονία σήμερα δεν είναι του κράτους καταπιεστή επί ενός δημοκρατικού εδάφους. Το διακύβευμα είναι η επαναφορά της Καταλονίας στη νομιμότητα και μένει προς συζήτηση ποια μέσα πρέπει να χρησιμοποιηθούν γι' αυτό τον σκοπό. Το επιπλέον πρόβλημα επίσης είναι πώς θα αποκατασταθεί μια αρμονική συμβίωση της μισής Καταλονίας με την άλλη μισή, μετά τον διχασμό που προκάλεσε το *procés*. Τον διχασμό όξυνε η στάση ενός μέρους της καταλανικής αστικής τάξης, που μεταμφιέστηκε σε «καταπιεσμένο λαό», αλλά και τα πολιτικά κόμματα, όπως το κυβερνών κόμμα της Δημοκρατικής Σύγκλησης (*Convergencia Democrática*) που τώρα έγινε Δημοκρατικό Κόμμα της Καταλονίας (*Partido Democrático de Catalunya, PdeCat*), εξίσου διεφθαρμένο όπως και το Λαϊκό Κόμμα, αλλά και την Ένωση για το Ναι (*Junts pel Sí*, που συναποτελούν το αριστερό κόμμα *Esquerra Republicana de Catalunya, ERC* μαζί με το *PDeCAT*, αλλά και με τη στήριξη του αντιευρωπαϊκού και αντισυστημικού κόμματος της Υποψηφιότητας για τη Λαϊκή Ένωση (*Candidatura Union Popular, CUP*). Αυτά τα κόμματα ταυτίζουν σκοπίμως την Ισπανία με την κυβέρνηση του Λαϊκού Κόμματος...

Προς την καταστροφή;

Θα ήταν ευχής έργο εάν οι πολιτικές αρχές της χώρας έδιναν βάση στο μανιφέστο που υπέγραψαν 5.000 προσωπικότητες (επαγγελματίες, διανοούμενοι, πολιτικοί, ακτιβιστές), προερχόμενοι από

⁵ Shlomo Ben-Ami, *El cirujano de hierro. La dictadura de Primo de Rivera (1923-1930)*. Barcelona, 2012, σ. 45, 55-56.

⁶ Πάντα κατά τα στοιχεία από την *El País*, "La economía tras el 1-O", 6-10-2017.

διαφορετικές ιδεολογικές αφητηρίες, οι οποίοι υπογραμμίζουν την ανάγκη να γίνουν εκλογές στην Καταλονία, σε συνετό χρόνο και τρόπο, μέσα σε κλίμα εγγυημένης δημοκρατικής διαδικασίας που θα διασφαλίζουν τη συμμετοχή όλων των τάσεων που θα ικανοποιεί πλήρως την έκφραση κάθε διαφορετικής πολιτικής επιλογής και ευαισθησίας» και που θα διασφαλίζει «το πέρασμα σε μια νέα κοινοβουλευτική περίοδο ηρεμίας, διάλογου και συνδιαλλαγής, όπου θα κατατεθούν ισότιμα στο τραπέζι όλες οι εναλλακτικές λύσεις»⁷

Ο ιστορικός Ενρίκ Τζουλιάνα, όπως υπενθυμίζει η *La Vanguardia*, υποστηρίζει ότι, «αφής στιγμής η Καταλονία επέτυχε, χάρη στη δυνατότητα που της πρόσφερε η Δημοκρατία (που τώρα έγινε δημοκρατία) το καθεστώς Αυτονομίας, εξελίχθηκε σε πραγματικό διαιτητή της Ισπανίας, σε σημείο που μπορεί να παίζει με τις κεντρικές κυβερνήσεις όπως της κάνει κέφι! Μέσα σε αυτή την κατάσταση, μπορεί να κηρύσσει τον πόλεμο στην κυβέρνηση της Μαδρίτης, καθώς γνωρίζει ότι η (οποιαδήποτε) κυβέρνηση της Μαδρίτης δεν θα τολμούσε ποτέ να κάνει το ίδιο εναντίον της»⁸. Πράγματι, στην ιστορία της ισπανικής Μεταπολίτευσης, όλες οι κεντρικές κυβερνήσεις, είτε είχαν είτε όχι την απόλυτη πλειοψηφία, αναζήτησαν πάντοτε τη στήριξη του κυβερνώντος καταλανικού συνασπισμού, δηλαδή, των κομμάτων της Δημοκρατικής Σύγκλισης για την Καταλονία και της Δημοκρατικής Ένωσης – το δεύτερο κόμμα εξαφανίστηκε και το πρώτο, μετά τα σκάνδαλα διαφθοράς στελεχών του μετεξελίχθηκε, όπως τονίστηκε ανωτέρω, στο Δημοκρατικό Κόμμα της Καταλονίας του Πουιτζεμόντ.

Η Καταλονία δεν μπορεί να νικήσει το (ισπανικό) Κράτος και η Κεντρική Κυβέρνηση δεν μπορεί να αγνοήσει δύο εκατομμύρια Καταλανών, που δηλώνουν μη ικανοποιημένοι από το υπάρχον καθεστώς αυτονομίας. Ο Ραχόι αγνόησε, έως τώρα, αυτή την πραγματικότητα και έθεσε σε εφαρμογή το άρθρο 155 του Συντάγματος για να επαναφέρει την τάξη που διασάλεψε το *Parlament* με το δημοψήφισμα. Ωστόσο, και αυτή η δυσάρεστη εξέλιξη-κατάληξη των πραγμάτων (μετά τη μονομερή ανακήρυξη της ανεξαρτησίας, την αντισυνταγματική πρακτική και τη μη τήρηση της νομιμότητας), συνιστούν ένα οδικό χάρτη που μπορεί ανά πάσα στιγμή να οδηγήσει στον γκρεμό. Και για να μη συμβεί αυτό σήμερα, οφείλουμε πλέον να ξεπεράσουμε την απόφαση του Ορτέγκα: «Η Ισπανία μόνο εμπεριέχει το καταλανικό πρόβλημα, δεν δύναται να το επιλύσει». Η απάντηση του τότε Προέδρου της Δημοκρατίας Αθάνια ήταν: «Βρισκόμαστε μπροστά σ' ένα κοινοβουλευτικό κείμενο (πρόβλημα, σήμερα) που αποβλέπει να επιλύσει το πολιτικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε. Και αποβλέπει να το επιλύσει, κύριοι βουλευτές. Γιατί να μη γίνει;» Αλλά για να γίνει αυτό τώρα, είναι ανάγκη να επιστρέψουμε στη νομιμότητα, να σταματήσουν οι απειλές με την ανεξαρτησία και την αποσταθεροποίηση της Ισπανίας και το άρθρο 155 θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί μόνο για να επέλθει η λογική, ο πολιτικός ρεαλισμός και η επίτευξη του κοινού στόχου, που είναι η εκ νέου «συνάντησή μας», η αρμονική μας συνύπαρξη, ο διάλογος...

Ο Pedro Álvarez de Frutos (www.pedroalvarez.name) είναι ιστορικός, συνταξιούχος εκπαιδευτικός, πρώην σοσιαλιστής γεροσιαστής και ελληνιστής. Πρόσφατο βιβλίο είναι το, *Pedro Álvarez de Frutos-Dimitris Filippis, II República griega (1924-1935). Venizelos y la diplomacia española*, Centro de Estudios Bizantinos, Neogriegos y Chipriotas, Γρανάδα 2017.

Μετάφραση: Δ. Φιλιππής

Σημ.: Το παρόν άρθρο γράφτηκε αρχές Νοεμβρίου 2017. Ο συγγραφέας του θέλησε κυρίως να εστιάσει στην ιστορική προβληματική της επικαιρότητας ανεξαρτητών των όποιων εξελίξεων (θα) επακολούθησαν ως τη δημοσίευση του ανά χείρας τεύχους.

⁷ EL PERIÓDICO. *Retirar la Declaración Unilateral de Independencia. Convocar elecciones.*, 26-10-2017.

⁸ Enric Juliana, «La España de los pingüinos». *España en el diván. De la euforia a la desorientación, retrato de una década decisiva (2004-2014)*. Βαρκελώνη, RBA, 201, σ. 149.